

Στο 13ο Φεστιβάλ

Η τσακωνική διάλεκτος στο επίκεντρο ντοκιμαντέρ που θα προβληθεί στη Θεσσαλονίκη

Δημοσίευση: 09 Μαρ 2011, 16:25

Η Ελένη και η Ευδοκία, δύο γενιές γυναικών που μιλούν την τσακωνική διάλεκτο. Στην περιοχή της Κυνουρίας, οι κάτοικοι χρησιμοποιούν στην καθημερινή τους επικοινωνία τα τσακωνικά (Φωτογραφία: ΑΠΕ)

Θεσσαλονίκη

Τους επισκέπτες του Λεωνιδίου Αρκαδίας καλωσορίζει η επιγραφή «Καούρ εκάματε», που στην τσακωνική διάλεκτο σημαίνει «Καλώς ήρθατε». Μια καταγραφή της τσακωνικής διαλέκτου στα χωριά της Κυνουρίας επιχείρησαν οι σκηνοθέτες Ελισάβετ Λαλουδάκη και Μάσιμο Πιτσοκάρο, στο ντοκιμαντέρ τους με τίτλο «Α Γρούσσα Νάμου» (Η Γλώσσα μας), που θα προβληθεί στο 13ο Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Θεσσαλονίκης.

Στην περιοχή της Κυνουρίας, στη σκιά του Πάρνωννα με θέα προς το Μυρτώο πέλαγος, οι κάτοικοι χρησιμοποιούν στην καθημερινή τους επικοινωνία τα τσακωνικά, τον μοναδικό «επιζώντα» της Δωρικής διαλέκτου.

Η τσακωνική διάλεκτος χρησιμοποιείται στα χωριά Μέλανα, Τυρός, Σαπουνακίκα, Βασκίνα, Πραστός, Σίταινα, Καστάνιτσα και στην πρωτεύουσα του δήμου Νότιας Κυνουρίας, το Λεωνίδιο.

Υπάρχουν τρεις διαφορετικές παραλλαγές της διαλέκτου: το ιδίωμα της νότιας Κυνουρίας (Τυρός, Μέλανα κλπ.), το ιδίωμα της Καστάνιτσας-Σίταινας και το ιδίωμα της Προποντιδας. Το τελευταίο δεν ομιλείται πια από κανένα.

Σήμερα οι ομιλητές της διαλέκτου υπολογίζονται γύρω στους 2.000- 4.000.

Οι σκηνοθέτες του ντοκιμαντέρ παρακολουθούν με την κάμερά τους κατοίκους, ηλικιωμένους και νεότερους, της Κυνουρίας να χρησιμοποιούν την τσακωνική διάλεκτο στις καθημερινές τους δραστηριότητες.

«Μπήκαμε σε σπίτια και σε καφενεία και ακούσαμε συγκινητικές ιστορίες. Καταλάβαμε ότι η γλώσσα πεθαίνει, αλλά δυστυχώς όχι μόνη της. Μαζί της φεύγει κι ένας ολόκληρος τρόπος ζωής» δήλωσε στο Αθηναϊκό Πρακτορείο Ειδήσεων η δημιουργός Ελισάβετ Λαλουδάκη.

«Στόχος μας ήταν να καταφέρουμε να μεταδώσουμε τη χαλαρή ατμόσφαιρα που επικρατεί στην περιοχή, να κάνουμε μια ταινία για μια γλώσσα που χάνεται και να είναι ανάλαφρη και ζωντανή, σαν δροσερό αεράκι» προσθέτει.

Μέσα από τις προσωπικές τους ιστορίες, οι κάτοικοι εξιστορούν τη σχέση τους με τα τσακωνικά, τις μνήμες τους από την παλαιότερη και περισσότερο εκτεταμένη χρήση της διαλέκτου και τις προσπάθειες που κάνουν να μεταφέρουν τις γνώσεις τους στα παιδιά τους.

Όπως επισημαίνουν σε σημείωμά τους οι σκηνοθέτες του ντοκιμαντέρ, «οι Τσακωνες ανήκουν στον παλιό κόσμο. Η επαφή τους με τον Ξένο, το άνοιγμα στον τουρισμό, η μετανάστευση, η σύγχρονη ζωή ελάχιστα άλλαξε τις δομές και τους κανόνες της κλειστής τους κοινωνίας. Για να είμαστε ακριβείς, δεν επιδιώκουν την απομόνωση, απλώς επιδεικνύουν μια πεισματική άρνηση να δεχτούν τις εξελίξεις.

» Η προσκόλλησή τους στην αρχαία δωρική γλώσσα όταν όλος ο κόσμος τριγύρω τους, ακόμη και οι μη Έλληνες, υιοθετούσε την Κοινή, είναι μόνο μια όψη, ίσως η πιο ακραία, της απροθυμίας τους να αλλάξουν. Μέσα σε αυτό το αυστηρά περιχαρακωμένο περιβάλλον, τα όρια είναι πολύ σημαντικά, σχεδόν ιερά. Στην Τσακωνιά ο ξένος δεν μπαίνει εύκολα σε σπίτι, τελεία και παύλα».

Μέσα στο περιβάλλον αυτό που περιγράφουν, οι ίδιοι κατάφεραν να διεισδύσουν ευκολότερα, καθώς η Ελισάβετ Λαλουδάκη κατάγεται από εκεί.

«Στη δική μας περίπτωση, λοιπόν, η κάμερα δεν ήταν εισβολέας. Τα σπίτια ήταν ανοιχτά, οι κουβέντες ελεύθερες, ο χώρος άπλετος. Οι απαιτήσεις μας περιορισμένες στο ελάχιστο: τους ζητήσαμε όχι να μιλήσουν για τη γλώσσα αλλά να μιλήσουν τη γλώσσα, δηλαδή να μας επιτρέψουν να δειξουμε τον κόσμο τους» προσθέτουν οι δύο δημιουργοί.

Το 13ο Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ ξεκινά στις 11 Μαρτίου και διαρκεί έως τις 20 του μήνα.

Το **in.gr** είναι χορηγός επικοινωνίας της διοργάνωσης.

Newsroom ΑΛΤΕΡ ΕΓΚΟ, με πληροφορίες από ΑΠΕ-ΜΠΕ